

și anunța că secțiunea din capitală a P.S.D. va sărbători solemn semicentenarul Internaționalei «sub președenția prietenului Z. C. Arbore, vechi membru al Internaționalei»¹. Apropiat de ideile Internaționalei este foarte probabil să fi fost și Mircea Rosetti, fiul mai mare al lui C. A. Rosetti, care era bun prieten cu Arbore. Acesta povestește că Mircea Rosetti activa în cercurile revoluționare ale vremii din Europa apuseană și că a făcut cunoștință cu el la Elisé Reclus, celebrul geograf francez și membru al Internaționalei². De asemenea, Gh. Panu, care a nutrit în tinerețe idei republicane, a fost atras, potrivit unor relatări — e drept provenite de la un adversar politic al său — de activitatea Internaționalei³.

Există unele mărturii că și filozoful materialist Vasile Conta ar fi fost în perioada studiilor membru al Internaționalei I. «Ca socialist de principii și convingeune — se arăta într-o scrisoare adresată lui Conta, referitor la anii studenției sale în străinătate — ai cerut și ai fost admis la Paris în Asociația Internațională a Lucrătorilor»⁴.

O apartenență probabilă la Internaționala I a avut și Dumitru Rosetti-Tescanu. Faptul este confirmat de socialistul Lascăr Veniamin, care menționa, mult mai târziu, într-o scrisoare deschisă publicată în ziarul «Drepturile omului»: «... Eu, un modest membru al Partidului Socialist din România, îndrăznesc a sta de vorbă cu un vechi socialist, membru al Internaționalei europene»⁵.

Unul din aspectele majore pe care le ridică problema pătrunderii ecoului Internaționalei I în România este legat de reflectarea activității și ideilor sale în presa timpului.

Perioada în care presa a abordat amplu și multilateral problemele Internaționalei coincide cu declanșarea și urmările evenimentelor Comunei din Paris (1871—1872). Anterior, nici presa apuseană nu a inserat decât știri sporadice despre Internațională, mai ales cu ocazia creării sale. În anii 1871—1872, atenția întregii opinii mondiale a fost polarizată de Internațională și de Comuna din Paris; receptivitatea presei timpului față de aceste evenimente a fost deosebită. În România, numeroase ziare au publicat în mod sistematic și abundent materiale, în majoritatea cazurilor reproducere directă după ziarele străine, prelucrări și rezumate ale unor texte din presa de peste hotare și, adesea, comentarii proprii privind Comuna din Paris și Internaționala.

Printre gazetele care au inserat în coloanele lor articole sau știri referitoare la Internaționala I în anii 1871—1872 figurează asemenea organe ca: «Telegraful», «Românul», «Democrația», «Trompeta Carpaților», «Informațiuni bucureștene», «Presa» (din vechea Românie); «Albina», «Familia», «Federațiunea», «Gazeta Transilvaniei» (din Transilvania).

Știrile și relatările se refereau, în primul rând, la rolul și legăturile Internaționalei I cu Comuna din Paris, la structura organizatorică a Asociației Internaționale a Muncitorilor, la congresele acesteia, și în special la Congresul de la Haga (1872), la principiile pe care ea le promova sau la lupta dusă între reprezentanții marxismului și ai diferitelor curente socialiste mic-burgheze, în special anarhiștii bakuniști, din cadrul Internaționalei. O mare parte a știrilor din

¹ «Lupta» din 18 și 20 septembrie 1914.

² «Adevărul», anul 49, nr. 15.718 din 10 aprilie 1935.

³ Titu Maiorescu, *Istoria contemporană a României*, București, 1925, p. 393.

⁴ «Înainte», nr. 1 din 1880.

⁵ «Drepturile omului», nr. 130 din 12 februarie 1889; cf. și A. Deac, *Internaționala I și România*, București, Edit. politică, 1964, p. 105.